

Željka Šporer

Između profesionalizacije i ideologizacije – razvoj sociologije u nas

Sažetak

Rad analizira kako promjene institucionalno političkog konteksta u Hrvatskoj od 1945. do 2002. utječu na razvoj sociologije kao znanosti i položaj sociologije kao profesije. Indikatori razvoja znanosti vide se u njezinoj teorijskoj i empirijskoj zasnovanosti te radu profesionalnih društava. Položaj znanosti, u ovom slučaju sociologije, očituje se u prisutnosti socioloških kolegija u obrazovnom sustavu.

Indikatori institucionalno političkog konteksta analizirani su na kontinuumu na čijim se polovima nalaze liberalno-demokratske opcije i centralističko-tradicionalističke opcije. Prvu karakterizira pluralizam ideja i teorija, sloboda istraživanja, izostanak državne-partijske kontrole nad profesijom i općeg političkog utjecaja na sociološko djelovanje. Obrnuto centralističko-tradicionalistički diskurs znači dominaciju jedne ideje i teorijske orijentacije, kontrolu istraživanja, striktnu državnu kontrolu publikacija i snažan politički utjecaj vladajućih struktura na profesiju.

Zbog načina kako je nastala poslije II. svjetskog rata i kako se razvijala, položaj sociologije oscilirao je sa političkim promjenama što je determiniralo njezin razvoj. Ukratko, sociologija se razvijala u dva okruženja u političko-društvenom kontekstu kao „produžena ruka politike“, a u spoznajno-teoretskom kao „mlađa nedorasla sestra filozofije“.